

universal-religion, icke såsom den judiska inskränkt till ett visst folk, en viss slägt, samt att först den kristna religionen lärt en allmän människokärlek. En Gud som befäller ett folks utrotande, som befäller stöld (2 Mos. 11: 2, 12: 35: 36:), som tillåter herren piska sin träl till döds, »ty det är hans penningar» (2 Mos. 21: 21) o. s. v., lär icke »älska din nästa såsom dig sjelf» i kristendomens anda. Den som sade, att detta bud var »summan af lagen», gaf lagen en ny tydning, genom att besvara frågan: ho är vår nästa?

Med glädje erkänne vi deremot, att det anförda ur den judiska katechesen fullkomligt kan gälla för kristendomens lära. Det visar, att de judiska församlingar, uti hvilka denna lärobok begagnas, ur Mosis lag utvalt det goda och förkastat det förkastliga, ett urval, som enligt Biets begrepp om gudomlig uppenbarelse ej bort eller kunnat göras. Sjelfva sättet att citera de anförda ställena ur 3 Mos. 19 v. 18 och 34 visa den judiska församlingens föreståndares ädla afsigt att gifva de ifrågavarande buden en vidsträcktare betydelse, än den de i skriften äga.

En till Red. af Freja insänd artikel, med signaturen H.¹, ehuru i här omnämnda afseende mindre bevisande, än det i Biet införda katechesutdraget, förklarar äfven, att Judarne numera icke vänta någon jordisk Messias eller någon återupprättelse af sitt rike. Om sig så förhåller, så skulle äfven, hvad vi i detta afseende yttrat, förfalla. Vi hafva i båda hänseenden bedömt Judendomen endast efter Gamla Testamentets skrifter samt ansett, att dessas läror utgöra »den rättrogne Judens» trosbekännelse. Men äfven om epitetet: rättrogen, vilja vi ej strida. Nog af! om judiska församlingar finnas, uti hvilka annorlunda läres, än hvad vi ansett vara judendomens läror. Hörer församlingen i Sverige till dessa, så är det väl, och dess första omsorg bör då blifva att till dem, det tillhör att afgöra öfver härvarande judars medborgerliga ställning, inlemna sin trosbekännelse, sådan den inom församlingen gäller.

För öfrigt vilja vi göra så väl Biet som Insändaren H. uppmärksamma uppå, att vi icke talt om icke-kristna samhällsmedlemmars borgerliga, utan »statsborgerliga» rättigheter.

26 ARBETSBINS ARTIGHET MOT HVARANDRA.

Freja n:o 89 12. XI 1841

Om någon af Biets få läsare orkat med att genomläsa dess diatriber mot signaturen F. i Freja, så har han der sett en insänd artikel med signaturen — *m.*, hvilken genomgår en mängd nummer, från början till slut idislande samma tema, lemmande saken helt och hållet å sido för personligheterna². I dessa artiklar prisas och upphöjas Bigranskarens tillgöranden, medan denna å sin sida uttrycker sin beundran för den

¹ Denna artikel skall i ett bihang, som åtföljer nästkommande nummer af Freja, införas.

² Denna maskerade insändare täflar värdigt med sin medbroder. Han skrifer endast i citationer, hvilka, ehuru tagna ur Aftonbladet, Allehanda, artiklar i Freja, med hvilka signaturen F. intet har att skaffa, ställas tillsammans, såsom skulle de vara F:s ord. På en sådan försvarare kunna i sanning Sveriges teologer och filosofer använda det gamla: »Gli amici mi guardi Dio, gli inimici mi guardero io» Professor Reuterdahl, som förklarar: att »för några månader sedan den unga teologen D. F. Strauss *knapp* till namnet var bekant för femtio personer inom Sverige», har säkert af artikeln funnit, huru stridande mot »heder och anständighet» sådana förklaringar äro, och kan väl ej neka, att *den* bevisar, på hvilken höjd dessa vettenskaper för närvarande i Sverige stå.

insända artikelns författare. Hvilka tror nu läsaren dessa mot hvarandra så artiga herrar äro? Jo, Biets tvenne »unga lärde.» Det är känt, att en af dess redaktörer, Magister W-m, är medägare till Upsala Tidningar. Hittills har man åtnöjt sig med att låta de båda tidningarna vexla artigheter. Men då mången Upsalabo, som håller Upsala Tidningar, icke läser Biet (tidningen skall der finnas endast på Läsesällskapet och tidningens egen byrå), och åter Biets aktieägare hafva nog af denna deras dyrbara pupill, så hafva redaktörerne nu ansett det nödigt att ställa de ömsesidiga komplimenterna endast på hvar sin spalt i Biet, hvarvid för effektens skull öfver den ena spalten skrives ordet: »insändt.» Magistern, som för närvarande vistas i Upsala, »insänder» gratulationer till sin vän Kurhuspredikanten, och denne försäkrar, att hans vän Magistern öfverträffat sig sjelf. Man väntar nu att med första få läsa en blygsam försäkran från Magistern, att vännen Bipredikanten haft alltför mycket öfverseende med hans, om också i visst afseende icke misslyckade, försök, och vännen Bipredikanten bedyra, att vännen Magisters vänskap låtit denna upptäcka alltför många fullkomligheter i Bipredikantens framställning af likväl ovederläggliga sanningar. Det enda oförklarliga är, att hufvudredaktören, Magistern, särskilt anhängit, att hans utomordentliga opus ej måtte tillräknas hvarken Bipredikanten eller redaktionen. Det är en blygsamhet lika öfverraskande, som Magisters snillrika försvar för filosofien och teologien i Sverige, endast jemförlig med hans vän Bipredikantens sannt presterliga och kyrkliga betenden, vid försvaret af kyrkans auktoritet.

Båda dessa herrar visa sig särdeles måne om en vederläggning af deras oförgrifliga tankar från vår sida. Vi kunde vara dertill beredde, om den ena förklarade antingen hans påstående, att »blott Guds ord är afgörande i religionsmål» eller det »att man får nöja sig med kyrkans lärosystem som auktoritet», antingen den satsen, att kyrkan »äger rätt» att hindra densamma misshagliga skrifers spridande, eller den, att dessa »skrankor» hvarken gagna Lutheranismen eller kristendomen, antingen den, att »kyrkan likasom assimilerat med sig behållningen af hvarje tidevarfs vettenskapliga forskning», eller den, att dess teologi »icke är den vettenskapliga» utan »i skriften finnes för hvarje människoförstånd läslig», antingen den, att symboliska böckerna äro »gudomlig uppenbarelse», eller den, att »icke någon skall tro på symbolernas auktoritet, utan *så vida* den öfverensstämmer med Guds ord», antingen den, »att det saknas lif i kyrkans former», eller den, att den trehundraåriga läraren »ännu i dag» såsom »samma anda verkar samma lif» o. s. v., bör vederläggas; ty dessa antingen – eller äro lika många med satserna. Det enda den andra värde brodern sagt i sak: »att sakens vikt för personen ej hörer hit och att en erforderlig insigt i saken är det enda, som enligt sundt förnuft kan anses gifva ett rättmätigt anspråk på deltagande uti fri forskning och fri diskussion rörande densamma», är så hjertans barnsligt och meningslöst, att det fordras att gömma sin person, för att på ett sådant postulat begära svar. Skulle han uppgifvit, hvilken examen i Sverige ger examinanden rättighet att uppträda som författare, eller på hvad sätt någon kan hindras från deltagandet uti fri forskning, så kunde derom stridas. Nu måste denna punkt lemnas i samma värde, som det öfriga af hans »hederliga och anständiga» författareskap. Vi försäkras honom dock, att F. »genom hans vedermåle *i någon mån* uppfattat tillämpligheten af Marbachs ord» om »Frechheit» och »Gemeinheit», och hoppas, det han erkänner, att vi, genom att nämna hans artikel, visat honom en större ära, än han förtjenat.